

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, augusztus 13.

Meleg napok.

A hőmérő ugyan még nem érte el a legfelső fokot, sőt e nyáron még alig volt okunk panaszkodni a kiállhatatlan hőség ellen, de a kormány és a liberális pártnak tagadhatatlan most lesz a legnagyobb melege a közeledő ünnepnapok alatt, melyek máskor csak annyiban okoztak meleget, amennyiben a loyális és hazafias nemzeti érzés méltó kifejezésére parádés ruhát kellett ölteni. A parádés ruha melegével is kiállhatatlanabb azonban az a hőség, melyet a váratlanul kitört válság okozott.

Válság. Mennyire retteg e szótól most az a hatatmas párt, amely óriási nagyságában azt gondolta, hogy őt nem érheti baleset. És ime a legcsendesebb nyári idő meghozta a rettegett válságot.

Néhány nap előtt még egyhangulag tagadta a kormány sajtója a válságot. Egyáltalán semmisen változott — irta a kormánypárt sajtója — a juniusi konferencia óta. Szeptemberig rendben van minden. Még csak arra sincs ok, hogy Ischlbe menjen a kormány feje, hiszen nincs mit jelentenie a koronának.

Három nap előtt már Gajári is »válságos napok«-ról irt a Nemzetben; Bánffy pedig másnap Ischlbe utazott s ott várja most — zsebében a kabinet lemondásával — a korona döntését.

A másik félhivatalos, a Pester Lloyd

nem tagadja ugyan, hogy baj van, de azt nem tudja megérteni: hogy lehet válság Magyarországon, mikor itt »oly egészségek az állapotok« és mikor »oly minisztériumot, amely Magyarország jogait és érdekeit illetőleg lejjebb licitálhatná (Minuendo-Licitation) Bánffynál — nem is képzelhetni.«

Egészséges állapotok! Egészséges állapot-e az, mikor a kormányt támogató pártnak egyetlenegy tagja sincs távolról sem tájékozva arról, mit akar tulajdonképpen a kormány? Gajári összes tudását összeszedte és csak annyit tudott ki-sütöni, amennyit Falk már egy hét előtt kijelentett, hogy mit — nem fog tenni a kormány. Ennél többet csak Enyedi Lukács merészelt mondani, de akkor nyomban kijelentették, hogy ez csak az ő egyéni véleménye és nem a párté; és nehogy bajt csinálhasson el is küldték mindjárt hosszabb ideig tartó utazásra — Franciaországba.

A Nemzet és a Pester Lloyd nap mint nap azt kérdezik Thun gróftól, az osztrák miniszterelnöktől, hogy miért is kér ő újabb provizóriumot? Mit ér vele? Hogyan fogja azalatt rendezni a nyelvredelet és a kiegyezés ügyét? Miért akarja szeptemberben megint összehívni a parlamentet, mikor láthatja az eddigiekből, hogy úgy sem boldogul vele? Még arra is kíváncsiak, hogyan fogja kielégíteni a németeket és a cseheket? Sőt ennél is több kérdést tesznek neki, amelyekre bizony bajosan tud megfelelni Thun gróf.

De Thun gróf nem köteles felelni még saját embereinek sem, mert ő nem parlamentáris miniszterelnök; háta mögött nem áll kompakt kormánypárti többség, hanem csak egy ad hoc coalitio, mely nem kötötte le magát a kormánynak. Az ő háta mögött csak az uralkodó áll, csak ennek tartozik felelősséggel.

Bánffy ellenben alkotmányos miniszterelnök, aki nemcsak a koronának és a parlamentnek, hanem az őt támogató többségnek is felelős. Ez az óriási párt pedig csak azért nem vonja őt kérdőre, mert neki köszöni létét, mandátumát.

Egészséges állapot-e az, mikor a Pester Lloyd beismerése szerint olyan kormány áll az ország ügyeinek élére, amelynél lejjebb senki sem licitálhat a nemzet jogait és érdekeit illetőleg?

Ez a lejjebb való licitálás úgy látszik elérte a végső határt, — azért van olyan nagy melege Bánffynak a hüvös klimájú fejedelmi nyaraló helyen, ahol a két miniszterelnök együtt vett részt a tegnapi családi ebéden.

A fekete levesről még nem érkezett hír, — úgy látszik még melegebb napokra tartogatják.

Képviselői beszámoló. Polczner Jenő, Szeged II. ker. függetlenségi képviselője aug. 15—21-én tartja beszámolóját a kerület több helyén. A képviselőt a népkörök küldöttsége fogja kísélni utjában.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Hjalmár szive.

Süvölt a szél; a hómezőn hever
A harcztéren ezer vitéz elesve,
Merev kezük fegyvert szorít; felettük
Sötét holló csoport, mohón prédára lesve.

Véres hullák között Hjalmár lovag feleszmél;
Kardjába fogódzva felkelni igyekszik;
A sápadt holdfényben halálos sebéből
A csaták bibora sűrűn patakzik.

Bajtársak! Hej! Nem felelték? Nem maradt hát
Egy lélek se ennyi erős szép legényben?
Kik még reggel úgy lármáztak, énekeltek,
Mint a rigók erdő berek sűrűjében.

Némán maradnak. Sisakom kilyukadt,
Pánczéлом betörte ellenség csapása;
Szemem vérbe borul, s elhaló fülemben
Ugy zug mint távoli tenger mormogása.

Embrevő madár, holló, repülj reám!
Vaskemény esőréddel tépd fel a mellemet!
Itt találsz bennünket holnap is — vidd tehát
Símér leányának forró hí szivemet.

Tárd ki sötét szárnyad s repülj Upsalába,
Hol vidám vitézek hangosan mulatnak,
Dalolva, koczinlva aranyos kancsókkal —
Oda vidd el szivem drága szép mátkámnak!

A vártorony ormán fogod őt találni.
Meg fogod ismerni fekete hajáról,
Csillag fényességgel tündöklő szeméről,
Ezüst gyűrűjéről, hófehér arczáról.

Mondd, sötét hirnököm: hogy csak őt szerettem,
S itt küldöm szivemet. Meg fogja látni hát
Milyen kemény piros, nem sápadt s reszkeleg,
— Holló, a szép leány mosolyogni fog reád!

Én meghalok addig. Jőjjetek, farkasok,
Nem bánom, igyátok biborszín véremet!
Viszik már a napba az örök istenek
Hősi dicsőséggel ragyogó lelkemet!

(Francziából ford.): Alexandrowna.

Elveszett vőlegény.

Irtá: Kincs István.

Egy menyecske-től hallottam ezt a történetet. Különös dolgok foglaltatnak benne, az igaz, hanem azért csak tessék elhinni. S ha mégis találkozik, ki nem hiszi, az menjen el Barabásszegre Kolompár Jánosnéhoz, az majd tanukkal bizonyítja meg a dolgot.

Hát ugy történt, szeretettel kérem, hogy Kolompár Jánosné Vörös Eszternek hívták, minekutána Kolompár János csak akkor vette rá szemét. Rávetette s azt gondolta, Vörös Eszter bevállalék a feleségének.

Nem sokat czeremóniázott, hanem annak rendje-módja szerint megkérlette; megtartották a kézfogót s azután beállították a paphoz.

Annak se volt kifogása a dolog ellen. Főlirta őket s vasárnap már tudtára adta mindenkinek, kiket illet, hogy Kolompár János veszi magának házasársul Vörös Esztert.

Ugyanigy cselekedett másodsor is. Hanem harmadsor — Vörös Eszter majdnem a föld alá bujt szegyenletében.

No igen, mert harmadsor azt hirdette ki a pap, hogy Kolompár János ifjulegény veszi magának házasársul Pajtay Treszkát s bizonyosság okául még hozzá is tette: özv. Pajtay Elekné hajadon leányát.

A pap hát nem tévedett. Ugy volt, a hogyan hirdette. Kolompár János elhagyta menyasszonyát, hogy az Urísten büntesse meg érte. Az egész templom Vörös Eszterre feledkezett nyomban. Szegény leánynak az a hamvasfehér arca pedig kivirágzott mint a bazsarózsa piros pünkösdi napján. A szegény minden csöpp vérért arczába kergette. Egész testében remegett, megfordult s ingó-bingó lépésekkel botor-kált ki a templomból.

Csak mikor már egyszer künn volt, akkor lélegzett föl könnyebben.

A templom ajtaja mellett egy kőlapon állott szent Antal. Kőből volt faragva s leg-alább száz esztendeje mustrálja már a templomba ki és bejárókat. Régi barátja lévén a barabásszegieknek, nagy becsben is áll előttük. Egyszer, mikor a torony keresztjét a vihar leverte, szerencsétlenségére éppen szent Antal fejét találta esésében s a fejét nyomban elválasztotta törzsökétől. Hauem a barabásszegiek azt a fejet újra visszatették s hogy annál biztosabban álljon rajta, darab vasat illesztettek

A béke.

Spanyolország megkötötte a békét az Unióval. Szomorú békekötés, melyben mindent Spanyolország ad s mindent az Unió nyer. Otthon pedig az országban kezdenek mozogni a karlisták. Jelszót dobtak a nép közé, hogy asszony és gyermek kormány mellett, nem is következhetik egyéb, mint veszteség. Pedig nincs tiszteletreméltóbb ma mint Krisztina régenskirálynő, ki szilárdul megállotta helyét a nemzeti kétségbeesés idején, mikor minden férfi megdőbbsen, csak ez a fejedelmi asszony tudott imádkozni és dolgozni, ki nem igyekezett biztonságba helyezni magát a ki-ki törő lázongások idején, ki megtudta lelki egyensúlyát tartani, mikor trónja ingot, haditengerészete megsemmisült és gyermeke — kiért minden gyötrelmet magára vállalt — betegen feküdt. Egész Európa rokonszenve veszi őt körül s egy kalandor vállalkozása nem fogja megbuktatni azt, kit ennyi csapás meg nem tört.

Spanyolország pedig még mindig hatalmas nagy nemzet marad és kisebb térre szorítva nagyobb erőt fejthet ki a jövő munkájában.

A béke jegyzőkönyve következő 5 pontra vonatkozik:

A békejegyzőkönyv.

Budapest, aug. 13. (Saját tud. táv.) Washingtonból sürgönyzik: Day külügyminiszter a békejegyzőkönyv kivonatát szélküldötte a lapokhoz. E szerint a jegyzőkönyv a következő rendelkezéseket tartalmazza:

1. Spanyolország lemond Kuba felett való szuverenitásáról;
2. Spanyolország lemond Puertoricóról és a többi spanyol Antillákról valamint a Landrones szigetekről az Egyesült

Államok javára, a melyek a szigetek közül szabadon választhatnak;

3. Az Egyesült Államok megszállva tartják Manila városát, öblét és kikötőjét a békeszerződés felett való tárgyalások folyamán; a békeszerződés intézkedéseket fog megállapítani a Filippi-szigetek kormányzásáról és felettük gyakorlandó ellenőrzésről;

4. Kuba, Puertorico és a többi Antillák azonnal kiürítettnek és 10 napon belül kinevezendő biztosok a jegyzőkönyv aláírásától számított 30 nap alatt összeülnek Havannában és San Juan de Puerto-Ricóban a kiürítés feltételeinek megállapítása végett;

5. Az Egyesült Államok és Spanyolország biztosokat küldenek ki a megkötendő békeszerződés tárgyalására, a kik ötnél többen nem lehetnek; a tárgyalások legkésőbb okt. 1-én Párisban kezdődnek meg. A jegyzőkönyv aláírása után azonnal megszűnnek az ellenségeskedések. Az erre vonatkozó utasítást a két kormány minél előbb megküldi a tengeri és szárazföldi parancsnokoknak.

Budapest, aug. 13. (Saját tud. táv.) Washingtonból sürgönyzik: Long tengerészeti államtitkár valamennyi parancsnoktól táviratilag utasította az ellenségeskedés megszüntetésére.

Budapest, aug. 13. (Saját tud. táv.) Madridból sürgönyzik: A hivatalos lap holnap rendeletet fog közzétenni, a mely a gabonakivitelre a hó 15-étől kezdve megengedi. A behozott gabona után 100 kilogrammonként 6 peseta, a liszt után pedig 10 peseta behozatali vám lesz fizetendő.

Budapest, auguszt. 13. (Saj. tud. táv.) Madridból sürgönyzik: A kormány ma estére várja a békejegyzőkönyv aláírásáról szóló jelentést. Az okiratot egy idejűleg fogják közölni a madridi és washingtoni hivatalos lap. A békeszerződés megállapítására és a Filippi szigetek kérdésének rendezésére Párisban összeülő bizottságon kívül még egy másik katonai bizottság is össze ül Havannában

vagy Puertoricóban, hogy a szigetek kiürítésére vonatkozó rendelkezéseket megállapítsa. Azok közül akiket Spanyolország fog a bizottságba kiküldeni Leon Castillo, Abazzuza, Merry del Vál és Bascáran tábornok neveit emlegetik.

Elvi határozat egyenértéki adóügyben.

A fináncz előzékenység minden adózó előtt ismeretes és a számtalan megintés, árverés kitűzés, illetéktelen megállapítás szintén felelhetetlen. Közérdekű dolog tehát egy-egy elvi jelentőségű végzést nyilvánosságra hozni mihez tartás végett.

Legtöbb baj az illeték egyenérték kivételénél szokott előfordulni, mely adó részről sokszor többbe kerül a papiros, mely elpusztul miatta, mint az egész összeg, melynek vitás volta miatt pusztult a papír.

Egy ilyen illeték egyenértéki ügyben hozott most a közigazgatási bíróság határozatot, melyet egész terjedelmében itt közlünk.

3737/P. 1898.

Ő Felsége a király nevében

a magyar királyi közigazgatási bíróság

Nemeskey Andor Nagyvárad-ujvárosi r. kath. elemi iskola igazgató illetékegyenérték ügyét. melyben a nagyvárad m. kir. adóhivatalnál a Nagyvárad-ujvárosi r. kath. egyház terhére 1888. évi G. szjltzv. 171 t. sz. alatt előírt 7 frt 14 kr illeték egyenértéknek 1894. január 1-től való törlése iránt beadott kérvényét a nagyvárad m. kir. pénzügyigazgatóság 1897. évi márcz. hó 18. napján 15254 sz. alatt hozott végzésével elintézte, felebbezés, helyesebben panasz irat folytán 1898. évi ápr. 5. napján tartott nyilvános ülésben tárgyalás alá vevén, következőleg

ítélt.

A m. kir. közigazgatási bíróság a panasznak helyet ad és a nagyvárad-ujvárosi róm. kath. egyházat a terhére 1894—1897 évekre előírt évi 7 frt 14 kr illetékegyenérték megfizetésének kötelezettsége alól felmenti,

mert

a Rácz Józsefné által iskolai czélokra hagyományozott, illetékegyenérték alá vont ház Nagyvárad város adóhivatalának a nagyvárad m. kir. pénzügyigazgatóságához 1897 február hó

beléje és szent Antal megint a régi szent Antal volt.

Szegény Vörös Eszter bánatos pillantása erre a szoborra esett elsőben, hogy a templomból kilépett. És a szentnek mind a két szeme is jószágos tekintettel függött azon az elhagyott menyasszonyon. Eszter legalább úgy érezte. Azért a helyett, hogy hazafutott volna, szinte akaratlanul oda borult szent Antal elé s átkarolta mind a két lábát. Szó nem jött ajakára, csak vérző szive panaszkodott. Hanem hát szent Antal azt is megtudja olvasni, mit a bánat szívébe irt.

Tetszik tudoi, szent Antal a kárvallottak pátronusa. Ha valamit elvesztettél, eredj el hozzá, vagy fohászokdjál annak a rendje és módja szerint, meglásd, segít rajtad. Előteremti, ha mindjárt a duna fenekéről is.

És lám, egész barabásszegen nem volt különb kárvallott teremtes Vörös Eszternél. A völgyényt vesztette el szegény. Óreg oka volt tehát, a miért szent Antalhoz forduljon. Ha az meg nem keríti neki újból azt a hűtlen Kolompár Jánost, akkor talán Vörös Eszter maradhat mindörökkön örökké.

Buzgón imádkozott a boldogtalan leány s fájó szíve megkönnyebbült, mintha valami azt sugta volna neki, hogy nem imádkozott hiába.

Pedig szegény Eszter hiába imádkozott. A pap másodszor is hirdette Kolompár Jánost Pajtay Treszkával. A második hirdetés után

elmúlt még vagy öt nap... még kettő és hirdetik harmadszor: utána nyomban talán meg is esküszik avval a czéda fehér néppel és

S mi lesz akkor Eszterrel?

De mi lenne? Hát hoppon marad.

Hanem nem addig van az Vörös Eszter abba olyan könnyen bele nem nyugszik. Csinál ő a lakodalom napján olyan forradalmat, hogy skandalomnak is beválik. Azaz, hogy addig még kikaparja Pajtay Treszkának mind a két szemét s szent Antallal is le akar még számolni.

Utóbbin kezdte a dolgot.

Kétségbeesésében elrohant a templomhoz, megállott a szobor előtt s hangosan kérdezte tőle:

— Hát nem adod vissza a völgyényemet?

Hanem szent Antal néma maradt. S némaságával mintha még szemrehányólag is fogadta volna a haragos leányt. Merev szeméit legalább szigoruan függesztette Eszterre.

Hanem a szegény leány se hallott, se látott. Megtört szíve bosszu után lihegett, fölépett a kőlapra, vaskézrel ragadta meg a kőszent fejét s egy csavarással a forgó körül megfordította a fejét.

Vissza se nézett, csak elrohant azután.

Másnap éppen szombat volt. Kolompár Jánosnak dolga akadt a templomban. Mielőtt belépett volna, ösztönszerűleg odalépett szent Antal elé s imádkozni kezdett. Fontos lépésre

szánta el magát: a házasság nem gyerekjáték, jó ha az emberfia ilyenkor kikéri a szentek segítségét.

És Kolompár János elmondta, hogy hát izé, az igaz, hogy már Eszterrel kihirdeltette magát, de meggondolta a dolgot, Treszka talán mégis jobb lesz az ő hitestársának, — azért csak nem fognak az égben megharagudni rája. Föltekintett. Hanem ebben a pillanatban ijedt kiáltás futott ki a száján. Egész testében remegni kezdett. Fölugrott és elrohant.

Szent Antal elfordított fejjel állott előtte, attól ijedt meg a legény annyira.

Szíve dobogott, hangosan szólt, mint mikor az öregharang oldalát verik a szívével. Nem találta helyét egész nap. Az emberek azt hitték, megfogytakozott a sütnivalójában. Mert hát különben egészséges ember mit fázik báránybélésű bekecsben annyira, hogy szüntelen a fogát veri össze?

Hej csak megmondta volna Kolompár János az igazi okát, majd hiszen a többi is összeverte volna a fogát ijedtében. Hanem ugy! Mit tegyen? Szólni csak nem szólhat. Ha a faluban megtudják, mi történt vele, akkor keresztet vet mindenki magára, a kibe az utcán csak belebotlik.

Hanem Vörös Eszternek sem volt egész nap békessége. A föliudulás első pillanata után elkövetkezett a megbánás percze. Lelkiismerete furdalta, hogy rosszat tett, a miért szent Antallal olyan szentségtörő kegyetlenséggel elbánt.

27-én 2490 sz. a. tett jelentése, de a kir. pénzügyigazgatóság panasztárgyává tett végzése szerint is 1893 május 1-től tanítói lakásszolgálat és házáddal megróva nincsen, minélfogva — tekintettel arra, hogy az 1868 évi XXII. t.-cz. 2 §-ának i.) pontja szerint a tanítói lakások házáddal alá nem tartoznak és hogy az 1881 évi XXVI. t. cz. 24 §-ának a.) pontja szerint illetékegyenérték alól mentesek mindazok az ingatlanok, a melyek föld és házáddal alá vetve nincsenek — a kezdetben említett, tanítói lakásul szolgáló ház után törvényesen illetékegyenérték követelhető nem lévén, az előírt illetékegyenérték megfizetésének kötelezettsége alól a panasziratban foglalt kéresek megfelelőleg 1894. jan. 1-től a Nagyvárad-újvárosi róm. kath. egyház felmentendő volt.

A bírósága határozat két példányát a nagyvárad m. kir. pénzügyigazgatóságnak 1898. évi márcz. hó 17. napján 22379 sz. a. tett jelentése mellékleteivel együtt foganatosítás végett azzal a meghagyással adja ki, hogy az egyik példányt panaszlóknak az 1897: XXVI. t.-czikk 138. k-a és a 21.973. —M. E. 1896. sz. végrehajtási rendelet 24. pontja értelmében kézbesítesse.

Kelt Budapesten, a m. kir. közigazgatási bíróságnak 1898. évi április hó 5. napján tartott üléséből.

Ludvig,
másodelnök.

Hegedüs Ferencz,
előadó.

Ha egy katona, orvos, vagy vasuti bakter nem tudja a dolgát, megbüntetik érte, miért nem baj az a finánczoknál ha nem tudják mi után, vagy mennyit kell venniük? Vagy talán ezt még javukra írják?

Ha a törvényben van a baj, nem az emberekben, miért nem hoznak világosabb törvényeket. Régóta sürgeti az egész közvélemény az adóreformot. Talán ideje lenne már többet is tenni az anketkezésnél és a — végrehajtásnál.

Őszinte szavak.

Még rövid pár hét előtt úgy zúgtak ország-szerte a vészharangok, hogy szinte kétségbe ejtette a legerősebb szívű embert is.

»Nagy, véres arató-sztrájkra van kilátásunk!« — hangzott minden oldalról és a földművelésügyi minisztere sietett is nagy »raktárt« felállítani, összeszedve még a magyarnál is inségesebb más nemzetiségű munkásokat, hogy legyen

Mert hát tehet az róla, hogy Kolompár János gazember, olyan hűtlen módra a faképnél hagyta?

Jóvá akarta tenni hibáját.

Elsompolygott, hogy senki se látta, a templomhoz. Föllépett újból arra a talpazatra s visszafordította a szobor fejét. Azután letérdelt s bánatos szívből fakadó imával kért a szentől bocsánatot.

Ebben a pillanatban valaki átkarolja s csókot nyom a leány homlokára. Eszter megremül, nem tudja mi történik vele, hanem tisztán kiveszi a szavakat:

— Bocsáss meg, Eszter! — mindenre kérélek, bocsáss meg! Mond, szeretsz-e még? Akarsz-e a feleségem lenni?

Kolompár János volt a ki beszélt.

Az körül ide, az látta, hogy szent Antal Eszter elől nem fordítja el a fejét, hanem nézi a maga néma s mégis hangosan beszélő jószágos szemével.

Minden bűnét megbánta egyszerre. Jóvá akarta tenni hibáját. Azért karolta át a leányt, azért kérte, azért nyomott csókot tiszta homlokára. Csak arra volt kíváncsi, hát most nem fordítja-e majd el a szent fejét.

Hanem szent Antal mozdulatlanul állott. Még a kezét se mozdította, mert ha azokat mozdította volna, akkor bizonyosan áldását adta volna az új párra.

majd, aki learassa — sztrájk esetén — a jég által már előre le nem kaszált buzát.

De csodálatos módon csendesen folyt és folyik még ma is az aratás. A miniszter temérdek pénzbe kerülő tartaléka maradt tartalék és az előre lármázó, vészjósló sajtó pedig tártott szájjal — a szenzációt keresők pedig szinte bosszankodva — nézik mily csendesen vágják le a magyar földmunkások a ringó buza-kalászt.

Itt-ott volt ugyan egy kis nézeteltérés munkás és munkaadó között, de ezek is békésen lettek elintézve és zsendár-szuronyra, vagy Manlicherre egyáltalában nem volt szükség.

Bámultam azt a sok irka-firkát, amik megjelentek hírlapi cikkek és folyóiratok alakjában az aratók mozgalmáról. El-el rémültem sokszor, amidőn némely honatya ponyvairodalomizű rémes színekben festette a jövő, már t. i. az aratási idő sötét képét.

De különösen egy idő óta az ország mindkét házában, lapokban, kaszinóban, szóval mindenütt kizárólag csak a földmunkásokkal foglalkoztak és az amugy is gyengén álló iparunkat, annak bajait még csak szóra sem méltatták.

A vám-ankéten is csak itt-ott akadt egy ember, aki állást foglalt iparunk érdekében. Ugyszólván valamennyien a földbirtokosokat képviselték.

Jól van, földművelő állam vagyunk az igaz; de ezzel még nem mondtuk azt, hogy nem lehet virágzó iparunk is. Sőt mindent meg kell tenni annak előmozdítására.

Pedig az ipar terén szomorú állapotok uralkodnak mindenfelé, különösen a kis műhelyekben. A kisiparosság valósággal végelgyengülésben van.

Majdnem végképpen kihalt már ez az osztály, nemcsak a vidéken, de a fővárosban is. Ezt eléggé illusztrálta a főváros tanácsa a kiállítás küszöbén, amikor 5000 fr ot szavazott meg azon kisiparosok segélyezésére, kik a kiállításon részt akartak venni.

De hát ne menjünk messze, nézzünk szét a nagyvárad iparosok között és tapasztalni fogjuk, hogy mily nyomoruságosan küzdenek a megélhetés nehézségeivel és mint szaporítják a proletárok számát.

Igen, szaporítják azoknak a szerencsétlen alakoknak amugy is nagy tábort, kik munka nélkül csavarogva kétségbeesetten kapaszkodnak a kivihetetlen eszméktől áradó szocializmus rongyaiba.

Ha ugyanis betekintünk a műhelyekbe, tapasztalni fogjuk, hogy azokban öt-hat szurtos inasgyerek babrál — segéd nélkül. Még jó ha a műhelyben találjuk ezeket a gyerekeket és nem szétszórva az egyiket a kertben gyomlálni, a másikat a gyermek mellett pesztra minőségben és a harmadikat máshol, szóval mindenütt, csak a műhelyben nem.

De ha már a műhelyben is vannak, kitől tanulnak és mit tanulnak ezek a fiúk? Segéd nincs a legtöbb műhelyben, mert nem tudja tartani a mester, ki maga is ügynökkösködik vagy másként igyekszik megkeresni a mindennapi kenyerét a családnak. Tehát nincs kitől tanulniok. Vagy, ha van is két-három segéd — ez ritkaság számba megy! — egyes helyen, azt hiszik Önök, hogy akkor talán tanul a fiu? Oh nem! Legfeljebb a reperálásokat bízzák reá és a munka hazaszállítását.

Mikor aztán felszabadítja őket az illető iparos, azonnal szélnek ereszti, mert nem bírja mint segédet tartani. A szerencsétlen fiatalember felmegy a fővárosba és sorba kopogtatja valamennyi műhely és gyár ajtaját, de

hiába! Ha véletlenül fel is veszik valahol, csak egy hétig tartják, aztán kiteszik, mert mindenhez ért, csak a mesterségéhez nem.

Ez a szegény ifju aztán akarata ellenére is elzúllik és beleveti magát abba a nagy táborba, mely szíve mélyéből gyűlöli a mai társadalmi rendet, mely fennen hirdeti hazafiatlanságát és vallástalanságát.

Sajnos, de ilyennek nevelik kisiparosaink fiainkat! De hát nem tehetnek róla ők sem, hiszen az élet nehéz terhei kényszerítik őket reá, mert a gyárak és az azokban ma már villamos erőre berendezett gépek teljesen nyomorba döntötte őket . . .

Még lehetne egy kissé megvigasztalódnunk, ha a mi gyáraink és az abban dolgozó mi fiaink tették volna tönkre kis iparosainkat; de sajnosan kell az ellenkezőjét tapasztalunk, mert külföldi tőkének produktumaival, idegen gyártmánnyal vannak megrakva kereskedéseink, még pedig a mi kedves szomszédaink gyártmányaival.

Ha a mi néhány fővárosi gyárunkba betekintünk, csodálattal fogjuk tapasztalni a német társalgást és rá fogunk jönni arra, hogy összes nagyobb iparvállalatunk tömve van német munkásokkal és a mieink munkanélkül csatangolnak.

Hogy miért, azt kifejtettem előbbi soraimban, de még egyszer ismétlem, hogy nem értenek a mesterségükhöz, míg a német munkások — be kell vallanunk — valamennyien ügyes iparosok.

Még egyet. Hogy nyomoruságában másokat is szerencsétlenné tesz a kisiparosság, azt még talán meg lehet bocsátani, mert helyzete kényszeríti reá, de hogy azt is elfelejtse a fiuvál, amit tanult, az szomorú dolog, amin segíteni kell.

Törvényünk van a vasárnapi munkaszünetről. Ezen a napon pihenni kell a kéznek és dolgozni — a léleknek!

A sziv és lélek napja a hetedik nap és sajnosan keressük, kutatjuk a templomok ajtatos hivei között az iparos tanulókat, még aranyért sem lehet egy szálát találni. Odahaza van valamennyi és dolgozik vagy munkát szállít.

Százával van azoknak az inasgyerekeknek a száma, kik tanuló éveikben (4 évig) nem látták a templom belsejét és így teljesen kihalt szívéből a vallásosság szent érzete. Mikor pedig felszabadul nem tud sem dolgozni — sem imádkozni!

Ismét a hadapród iskola.

— Megint a város károsodik. —

Az utóbbi időben több ízben foglalkoztatta a nagyvárad közönséget a hadaprodiskola, amelyhez mikor megkaptuk oly sok reményt fűztünk. Azóta a remények szétfoszlottak s nagyon kevés maradt meg azokból. Lassankint belátjuk, hogy az iskolából a városnak alig lesz valami haszna, de annál több — terhe.

Most ismét kénytelenek vagyunk foglalkozni az ügygyel egy miniszteri határozat folytán, ami mindenütt meglepetést okozott, mert egészen váratlanul jött. A miniszteri határozat szerint a város pénztára ismét károsodik néhány ezer forinttal, ami pedig a mostani szűk időben bizony érzékeny veszteség a városra.

A határozathoz nem fűzünk bővebb kommentárt, mert mindenki, aki azt elolvassa alkothat magának véleményt róla s az a vélemény bizonyára nem lesz kedvező az alkotójára: a miniszterre.

Az eset a következő:

A hadapród iskola építését a budapesti Neuschloss cég kapta meg s az iskola építési költsége tudvalevőleg közel *másfél millió* forintra rug.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint első fokú iparhatóság ezelőtt néhány hóval itéletileg kötelezte az építő céget arra, hogy itt Váradon váltson ipar engedélyt, aminek a természetes következménye az lett volna, hogy az építés után a cég az adót itt fizette volna s így a városi pénztárba is tekintélyes összeg folyt volna be, körülbelül *hét-nyolcz ezer forint*.

A Neuschloss cég azonban ezen határozatra nem nyugodott meg, megfelebbezte a városi tanácshoz.

A városi tanács a rendőrség határozatát helybenhagyta, azonban az ügy a cég további felebbezése folytán a kereskedelemügyi miniszterhez került.

Tegnap érkezett le a miniszter határozata ez ügyben a rendőrségre. A határozat a rendőrség és városi tanács határozatát *megsemmisítette* s kimondja, hogy a cég nem köteles iparigazolványt váltani, mert az ügylet Budapesten lett kötve s ott van iparengedélye a cégnek.

A miniszteri határozat szerint az állam még sem károsul, megkapja a magáét s hogy a szegény, mondhatni koldus Nagyvárad városa mit sem kap, hanem helyette a főváros vágja zsebre a pénzt, azzal mit törődik a miniszter. Pedig a fővárosnak éppenséggel semmi köze sincs a nagyvárad hadapród iskolához és mégis ott fizeti a cég az adót és nem itt.

A szegény nagyvárad építő iparos, ha 2—300 forintos átalakítást végez, behajtják rajta a jövedelmi adót, hanem a hatalmas Neuschloss cég félmillió jövedelme után a városi pénztár mit sem kap.

A dolgok ilyen állása mellett nyer az építő cég is, amennyiben Budapesten a városi pótdadó jóval kisebb a váradinál s az magyarázza meg azt, hogy a cég miért óhajtotta az adót Pesten fizetni.

A magyar hirlapkiadók országos kongresszusa.

— Szent István napján Budapesten. —

A pécsi irodalmi és könyvnyomda részvénytársaság vetette fel két hónappal ezelőtt az eszmét, hogy a vidéki lapkiadók kongresszuson, majd később egyesületbe tömörülve védjék meg ma már nagyban veszélyeztetett érdekeiket. Az ország minden részéből örömmel csatlakoztak az indítványhoz, s az előkészítő bizottság ki is tűzte aug. 20-ra Budapestre a kongresszus megtartását.

Ennek tárgyai nem lesznek oly közönséges demonstrációk, mint amikben a legtöbb kongresszus a »diszlövés«-ig sülyed le.

Ha a hirdetés bélyeg törlését kérni minisztertől, országgyűléstől, nem is biztat eredménnyel, — de más tárgyak annál biztosabb sikert érnek el, amik nem a pusztá kérésen, hanem maguknak a kiadóknak összetartásán lelik biztosabb alapjukat.

Az eddig nyilvánosságra hozott tervek közül Somos Árpádnak, a Csokonai részvénytársaság és »Debreczeni Ellenőr« vezér férfiának indítványa érdemel kiváló figyelmet, melyben a hirlap vállalatok hiénái, a hirdetés-irodák ellen akar bástyát vonni köröttünk.

Somos Árpád nagyérdemű előterjesztéséből közöljük a következő részletet:

»A hirlapok megalapításánál, illetve fen-

tartásánál nem kis mértékben támaszkodunk a hirdetések jövedelmére, mint a mely hivatva volna a fenntartási költség egy részét fedezni.

Ez a jövedelem azonban a minimumra redukálódik.

1-ször az által, hogy a hirdetésközvetítők anélkül, hogy a lapfenntartás nagy rizikóját viselnék, feltétlenül uralják a helyzetet és ezen önkénynek a lapkiadó teljesen ki van szolgáltatva;

2-ször pedig az által, hogy maguk a lapkiadók egyáltalán semmiféle kereskedelmi szabályokhoz nem ragaszkodnak és az általuk megszabott sorszerinti díjak felszámítását egyáltalán be nem tartják.

Az ebből következő roppant kedvezőtlen viszonyokat nem tartom szükségesnek szakemberekkel szemben részletesen ismertetni, lévén ez a közös baj mindnyájunk előtt ismeretes.

A viszonyok kedvezőbbé alakítása szempontjából azonban meg kell említenem, hogy a hirdetésközvetítőknek a lapkiadókkal szemben való viszonya minden üzleti szokással és szabállyal homlokegyenest ellenkezik, mert nem úgy áll a dolog, mintha a közvetítők egy bizonyos, meghatározott provízió ellenében operálnának, hanem ellenkezőleg; a hirdetésközvetítő a lapkiadótól teljesen függetlenül köti meg az üzletet és tetszése szerinti árt ajánl a hirdetésért, olyant, a mely a preczentális provízióval semmiféle józan összefüggésbe nem hozható; mert kereskedelmileg nem csupán azt lehet megokolni ha a megbízás nagyságához képest 10—50% engedményt nyújtunk; az ezen felüli engedményezés azonban már egészségtelen viszonyokra vezetett.

Hozzájárul ehhez még az, hogy a fizetési respiró nincsen szabályozva és hogy késedelmezéseknél kamatot fel nem számíthatunk, holott minden ilyen, közvetítőktől vett megbízásnál lényeges készkiadásaink vannak, melyek közül csak a hirdetés-bélyegilletéket említem, a mit minden hó 5-ikéig meg kell fizetnünk, ellenkező esetben 5% késedelmi kamatot rónak reánk.

A lapkiadók rendszertelen üzleti eljárását és versengését ugyan első sorban a tulprodukczió okozza, — másrészt azonban, minthogy egyik reakció a másikat szüli, nem csekély része van az állapotok ily züllöttségében a hirdetésközvetítők tulságos befolyásának.

Mindezeket figyelembe véve, a Magyarországi hirlapkiadók 1898. évi aug. 20-iki, Szent-István napi kongresszusán

indítványozom a következőket:

1. Mondja ki a kongresszus, hogy a Magyarországi Hirlapkiadók Szövetségét megalakítja és hogy

- a) a szervező-bizottságot megválasztja;
- b) a beiratási díjat 100 koronában állapítja meg.

2. Mondja ki a Kongresszus, hogy a megalakítandó Magyarországi Hirlapkiadók Szövetségének feladatává teszi az egységes hirdetési díj szabás kidolgozását, melynek betartása minden egyes szövetségi tagnak megbírságolás terhe alatt köteleességévé tétetik.

3. A hirdetésközvetítést a Magyarországi Hirlapkiadók Szövetsége magára vállalja és e végből Budapesten központi hirdetésfelvételi irodát állít fel.

Ezer örömmel csatlakozunk ez eszmékhez miket a tapasztalás adott tollhegyre; csatlakozunk e sorokban a nyilvánosság előtt és csatlakozunk ott a kartársak előtt majd a kongresszuson, éppen akkor, midőn *Sebők Gyula* fővárosi sajtó irodája ugyanily értelembe szándékozik hirdetési iroda felállításával lapjait a túlkapasoktól megóvni.

Ad revidere!

Lapunk t. olvasóit — kik a nyár folyamán bárhova nyaralni mennek és a lapot oda járatni akarják — figyelmeztetjük, hogy ebbeli szándékokat illetve czimüket a kiadóhivatallal tudassák. Lapunk kiadóhivatala készséggel fogja a kívánt helyre elküldeni a példányokat.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Szeptember 18. Kerékpár virágkorzó a Sport-téren.

* **Nagy Boldogasszony.** Nagy ünnepe lesz hétfőn a katolikus anyaszentegyháznak, Mária menybevitelére. A régi időben az egész nemzet ünnepelt ilyenkor, Patrónáját ünnepelte, kinek első szent királyunk felajánlotta minket, ma a megbomlott hitegység után csak a katolikusok ünnepelnek. Mai világban inkább is vágnak az ünnepélyek, mint az ünnepek után, a száj áhitozik ma, nem a lélek. A katolikus egyház templomaiban mindenütt lehető fényvel fog lefolyni az ősi Nagy Boldogasszony ünnep, legfényesebben természetesen a püspöki székesegyházban, hol egyuttal templom ünnep van s ahol az ünnepélyes sz. mise áldozatot dr. *Schlauch* Lőrincz bíbornok-püspök fogja bemutatni teljes segédlet kíséretében, az ünnepi beszédet pedig dr. *Bognár* István apát-kanonok tartja. A sz. mise alatt a megerősített ének és zenekar a következő darabokat fogja előadni:

Kersch: Ecce Sacerdos magnus.

Zangl: Sanct Cassiaus-Messe in D dur.

Brosig: Benedicta et venerabilis es Virgo.

Beleznay: Ave Maria. Solo Sopran. (*Tucsek*

Ferenczné urnó) ének és zenekar kíséret.

Boldogasszony Anyánk) régi magyar énekek.
Stella maris)

* **Bucu és installáció Püspökiben.**

Mikor a mult évben szent Lőrincz mártyr napján felszentelte dr. *Schlauch* Lőrincz bíbornok-püspök, Püspökinek általa épített gyönyörű templomát, úgy intézkedett, hogy a bucsuval egybekötött templom-ünnep mindég szent Lőrincz napja utáni vasárnap legyen. Ma lesz tehát az új templom első felszentelési évfordulója, melyre igen sokan készülnek ki proceszzióval a várad hívek közül is. Ugyancsak holnap lesz Püspöki új plébánosának dr. Karácsonyi Jánosnak installációja is. A hivatali behelyezést Palotay László kanonok tartja meg a bíbornok megbízásából. Ugyancsak Palotay kanonok fogja celebrálni a 10 órakor kezdődő ünnepélyes szent misét is.

* **Személyi hírek.** *Winterhalter* Antal és *Winkler* József kanonokok tegnap Tátrafüredről, ahol több hetet töltöttek, hazaérkeztek. — *Bócz Géza* táblabíró tegnap nyári üdüléséből haza érkezett s hivatalát elsején elfoglalja.

* **A szepesmegyei királygyakorlatok.** Szepesmegyében most mindenütt nagyban készülnek a hadgyakorlatokra, amelyben részt vesz maga a legfőbb hadur: ő Felsőge is. Az egész megyében lázasan készülnek ezekre a napokra. Ő Felsőge Lőcsén a megyeházba lesz beszélés. Az egész pompás két emeletes épületet kiürítették ez alkalomból, mert az egész épületet elfoglalja a kíséret. Ő Felsőgének az első emeleten, a főispán lakásában lesz a lakása, amely szobákat most egészen ujonnan butorozták. De nem csak a megyeházán látszik meg a nagy készülődés, de forrongásban van egész Lőcse, az egész Szepesmegye. Az ország és megyei utakat roppantul gondozzák, szélesítik, a városok pedig rohamosan épülnek. A hadgyakorlatok már e hó végén kezdődnek, ő Felsőge pedig szeptember negyediken érkezik. A hadgyakorlatok terve úgy van megállapítva, hogy az nagyon hasonlít az 1848/49-ben vívott csatákhoz, azzal a különbséggel, hogy akkor a honvédség szorította az osztrák katonaságot, míg most fordítva lesz, a közös hadsereg szorítja a fél annyi honvédséget, a branyiszkoí hegylánczról egészen Igló mellé, ahol azután a honvédség segítséget kap s ott Igló és Csütörtökfalva között a két honvéd dandár, az ugyanannyi közös hadosztálylyal döntő csatát vív. Ez

lesz a legérdekesebb része a harcznak. Közben természetesen kisebb hadakozások lesznek, így kisebb csata lesz a híres branyiszkói hegyen is. Lőcsén ő Felsője tiszteletére nagy fáklyás menetet terveznek — ötezer földművelővel. — Szóval az egész megye készül s már most megkezdődtek a katonai beszállásolások.

* **A miniszter köszönete.** A m. kir. honvédelmi miniszter gróf Jankovich Tivadar földbirtokosnak és gróf Jankovich László dr.-nak, Zala vármegye főispánjának, azon hazafias áldozatkészségükért, melynek fogva a »gr. Batthyány Jankovich Ludovica alapítvány« tőkét együtt összesen 900 frtnyi készpénzzel növelték, elismerő köszönetét nyilvánította.

* **A katonazenekarok reorganizációja.** Egy bécsi lap úgy értesül, hogy november elsejétől kezdve a közös hadseregbeli zenekarok jelenlegi formájukban megszűnnek és hogy helyükbe állomás-zenekarok létesülnek, a melyeket kizárólag katonai szolgálattételre szántak. Csak kivételes alkalomkor működhetnek közre nyilvános vagy hazafias ünnepeken, akkor is csak a hadügyminisztérium engedelmével. A katonai karmesterek, a kik ma a tisztikarhoz csupán polgári szolgálati viszonyban vannak, a 11., 10. és 9. rangosztályba beosztott katonai tisztviselők lesznek ezentúl. A katonazenekarok reorganizációja által a polgári muzikusok rég óhajta teljesül.

* **Betöltött alapítványi helyek.** A vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszter a siketnémák váci országos intézetében megüresedett 7 országos alapítványi helyett Horvatovics Ilona, Gaal Ágnes, Schlanger Ignác, Horváth Gyula, Medve Vilmos, Holdossy Antal és Simon István, a Weisz Francziska féle alapítványi helyet pedig Ehrental Ferencz siketnéma gyermekeknek adományozta.

* **Halálozás.** Ritka szívjóságu uri nő elhunytáról értesítik lapunkat. Kállay Ubulné szül. Kállay Amália uró e hó 10-én Nagy-Kállóban 77 éves korában elhunyt. Temetése tegnap délután ment végbe Nagy-Kállóban. Elhunytáról a család a következő gyászjelentést adta ki: Nagy-kállói Kállay Ubul, — a maga, mint leánya Ernesztina férjével nagy-kállói Kállay Kornéllal, gyermekeivel, menyével, vejeivel és unokáival; özv. nagy-kállói Kállay Elekné szül. potoczki Potoczky Berta; özv. nagy-kállói Kállay Aurélné szül. pazonyi Elek Laura; özv. nagy-kállói Kállay Jenőné szül. nagy-kállói Kállay Zsuzsanna fiával, leányával és vejével — számos rokonuk nevében fájdalomtelt szívvel tudatják forrón szeretett jó nejeinek — illetőleg anyjának, napájuknak, nagyanyjuk, dédanyjuknak és rokonok nagy-kállói Kállay Ubulné szül. nagy-kállói Kállay Amáliának élete 77-ik, boldog házasságának 57-ik évében folyó hó 10-én délután 2 órakor végelgyengülésben bekövetkezett gyászos elhunytát. A drága halott f. hó 12-én délután 3 órakor fog Nagy-Kállóban örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise áldozat f. hó 13-án reggel 9 órakor fog Nagy-Kállóban, — Orosz és Napkoron a kegyuri templomokban az egek Urának bemutatni. Áldás poraira! A derék urinót városunkban is sokan ismerték s halálát mindenütt nagy részvéttel fogadták.

* **Katonai ünnepély Egerben.** Báró Appel János a 60. gyalogezred tulajdonosa, az ezred jubileumi ünnepségére Egerbe érkezett. A főispán, akihez szállott, nagy estélyt rendezett a tiszteletére, amelyen számos magasabb rangú tiszt volt jelen az egri helyőrségből. Az ünnepségeket tegnap tartották meg. A város lobogódiszben pompázik.

* **Mérgező halak.** A »Természettudományi Közlöny« legújabb számában egy kérdésre adott feleletből azt olvassuk, hogy némely halnak az élvezete könnyen ártalmas lehet. A felelet egyébként így hangzik. »A mi halaink közül a rózsás márnáról mondják s az irodalomban is említik, hogy ikrája nagyon ártalmas és koleraszert megbetegedést okoz. Ugyanezt mondják mások is. De bizonyos körülmények között más hal ikrája is lehet mérgező, pl. ha állott s megromlott. Némely szerző a márná-

ikrájáról is csak azt mondja, hogy »gyakran« hányást és hasmenést okoz vagy »nem ritkán« mérgező. Vannak tengeri halak, melyeknek husuk némelykor mérgező. Ismeretes, hogy a ton-hal (Thynnus thynnus) hús, ha csak rövid ideig áll is, bélgyladást okoz. Mások, mint a Cranx, Ostracion-, Balistes, Sphyræna-fajok húsának mérgező volta — úgy mondják — az eledeltől függ. S végre vannak olyanok, melyekről bebizonyosodott, hogy határozottan mérgezőek; ilyen két heringfaj, a Clupea thrissa és Cl. venenosa, továbbá egyes Scarus-, Tetrodon- és Diodon-fajok, melyek mind tengeriek.

* **Elhunyt polgár.** Résztvétel vettünk az éjjeli órákban hirt egy polgár haláláról. Pontelli Károly 40 éves korában tegnap éjjel 10 órakor meghalt. Az elhunytak országos hírű szalámi gyára volt és többször kitüntették izletes gyártmányaiért. Kiterjedt család gyászolja a még legszebb idejében elhunyt jeles iparost.

* **Lefoglalt szocialista ujság.** Az Aradon megjelenő »Munka óre« című lapot most ismét szomorú sors érte, lefoglalták a most megjelenő legutolsó számát a 7-iket. Idáig még minden példány le lett foglalva, ez sem kerülhetett el szomorú sorsát. A nagyváradi sajtóbírósi vizsgálat bíróság ugyanis ezen számban is több izgatónak talált amiért tegnap távirati úton elrendelték az összes példányok elkobzását.

* **Adomány az iparosmenháznak.** Moskovits Adolf és fiai helybeli gyár cég már több ízben volt szives — az iparos menházat — emberbaráti kegyes adományokkal megsegíteni, legutóbb egy baleset biztosításból kifizetőleg 150 forinttal kegyeskedtek megajándékozni az iparos Menház-alapot. Fogadják ezen meg-megújuló jóakaratu áldozatkészségükért e helyen is őszinte hálás köszönetemet. Az ipar-testület jótekonysági bizottsága nevében Bertsey György, elnök.

* **Szerencsétlenség a Maroson.** A torontálmezei Perjámos mellett, nagy réműletet okozott tegnap a megterhelt kompon, a kifeszített drótkötél egy szerencsétlen lendülete, a mely egy emberéletet kioltott s az egész komponépét csaknem halálos veszedelembé sodorta. A maroson Hunyad megyéből Tisza községből tutajon jött lefelé Sajka Petru tutajasztató társasága. A tutaj a rajta levő emberekkel szerencsésen áthaladt egész Aradmegyén s már Torontálmezejébe érkezett a perjámosi komphoz, a mikor Sojka Petrunak Szerafin nevű fiát, a ki az evezőt kezelte, figyelmeztették a kompon vastag drótkötélére, a mely a Maros medre fölött átvonult. A fiatal erős legény az evezőt nekifeszítette a drótkötélnek, a melyen éppen egy megrakott kompon indult a másik part felé. A drótkötél azonban az evezőről iepattant, az evezőkészüléket leszakította s a 20 éves fiatal embert úgy mellbe sújtotta, hogy a tutajon hanyatt vágódott és rövid idő alatt kiszendetett. A kompon a szerencsétlenség láttára elképzelhetetlen réműlet tört ki s mivel a tutaj evezőkészüléke teljes erővel ütődött a drótkötélbe, a nagy rezdülés következtében mindenki azt hitte, hogy a kötél elszakadt és a kompon odavész. Nagynehezen méáis lecsbndesültek a kedélyek, a szerencsétlenül járt tutajt a partra vonszonlák s az evezős holtestéhez kihívták a hatósági közegeket. A vizsgálat során kiderült, hogy a szerencsétlenséget az elpusztult révész vigyázatlansága okozta.

* **Büntetés elől a halálba.** Csorvás Imre pökii lakos még nem régiben állítólag ágyneűket lopott és eladta azokat, amiért a csendőrség kereste. Ennek hírére annyira megszeppent, hogy folyton bujkált és mindig ivott. Nagyon félt a büntetéstől. Végre is annyira erőt vett rajta a félelem, hogy egy fára felakasztotta magát. Mire észrevették, halott volt.

* **Vörös fej a „Szőlő-fürt« ben.** Kern József iparos egy kis reggeli olajozás végett tért be Moskovits Israel nagypiacziéri »Szőlő-fürt«-höz címzett vendéglőjébe. Rövid cercle után kártyázásban fogott a vendéglőssel, ki hat frt erejéig könnyítette meg vendége tárczáját.

Mikor pedig Kern kifogásolta ellenfele játszását, ez egy üveggel sújtotta agyba a különben intelligens kinézésű iparost, kinek fejét pirosra festette a kiömlő vér. Kern fiakkerreült és orvoshoz hajtattott visum repertumért s feljelentette a harczias kocsmáros.

* **A kőbányai királysörfőző,** melynek mintaszerű berendezése a kontinensen pártját ritkítja, eddigi termelését egy újabb fajta sörrel, Maláta sörrel gazdagította. Ezen kellemes és zamatos ízű üdítő italt legelső orvosi szakintéleteink, dr. Korányi és dr. Kétli tanárok gyógyezélokra is kiválóan alkalmasnak találták s ma már a főváros klinikáin, sanatóriumokban gyógyító szer gyanánt alkalmazzák s a sörivő közönségül is országsszerte közkedveltségnek örvend. A kőbányai királysörfőző ezen maláta-sör specialitásával a hazai söripart e lőmozdítja, mivel az országba beözönlő külföldi hasonló gyártmányok behozatalát lényegesen csökkenti.

* **Nagy vasuti szerencsétlenség.** Genuába óriási vasuti szerencsétlenség történt, a melynek részletei hajmeresztők. Tegnapelőtt este ugyanis Pontedecimo mellett egy személyvonat összekötőközött egy tehervonattal, mely alkalommal kilenc ember meghalt és negyvenen súlyosan megsérültek. A katasztrófa páratlanul áll a vasuti szerencsétlenségek történetében. A tehervonat jóval előbbre volt a különvonatnál és Genua felé menet berobogott a hosszú Apennin-alagutba, a melynek közepén már tul is eljutott, midőn egyszerre az alagutban ártalmas gázok fejlődtek, melyektől a vonat személyzete annyira rosszul lett, hogy a gépvezető kénytelen volt ellengőzt adni és a vonatot visszaindítani. E közben a Noviból jövő különvonat teljes sebeséggel robogott be az alagutba, mire a két vonat iszonyatos erővel ütközött össze. A halottak között hét vasuti alkalmazott van. — Mint egy éjjel érkezett távirat jelenti a vonatösszekötőközésnél 11 ember vesztette életét és pedig 9 vasuti alkalmazott, egy asszony és a fia. Nehány sebesültnek az állapota rosszabbra fordult.

* **Betöréses lopások.** F. hó 12-ikére virradóra Biharon a Szacsvai Sándor gyógytárába az utcáról nyíló ajtón ismeretlen gonosztevők betörték és a pénzes fiókot, melyben szerencsére nem volt tetemes nagy összeg — szép csendesen, észrevehetetlenül kilopták, s annak tartalmát (10 forint) elvitték és a pénzes fiókot az árokba lökték. Ugyancsak azon éjjel feltörték Egri Salamon szatács boltját, gyaníthatólag ugyanazon gazok, akik a gyógyszerárba törtek be; elvitték a pénzes fiók tartalmát (2—3 frt), sört 3 üveggel, pálinkát, egy rud szalámit, dohányt és a lakás átellenében a gyepen kedélyesen megvacsoráltak minden félelem nélkül. Setét is volt, az eső is hajnalig esett, éjjeli őröknek pedig hire sem volt. A nyomozást a helybeli csendőrök erősen folytatják, de eddig még semmi eredmény. Ugyanazon, még eddig ismeretlen gazok betöréses szándékkal Merz Izidor szatács házában is megjelentek, de a bolt ajtaján, mely erős zárral bír, behatolni nem tudtak, bosszuságukban egy nagy vásáros fabódét, mely az utcán a háza mellett volt, nagy zörjével felborították és a közeli völgybe lehajították.

* **Előkelő budapesti család az iskolai évre** két diák részére mérsékelt díjazásért teljes ellátást ad. A czimet a kiadóhivatal mondja meg.

A vadházasság vége.

Szörnyű dráma folyt le tegnap Szaránd községben, Telegdi József országgyűlési képviselő tanyáján.

Egy elvakult nő haragjában fegyvert fogott a vele vadházasságban élő férjére s hogy a szerencsétlen ember nem lett áldozata az aszszony bosszujának, azt csak az órájának köszönheti, ami a lövést felfogta.

Magáról a véres esetről a következőket közli tudósítónk:

Az előzmények.

Szaránd községben több esztendő óta él vadházasságban Erdei Imre béresgazda egy Mór Paulina nevű nővel.

Eleinte jól ment minden, a próba házasság egészen jól ütött ki, később azonban az eddig békében élő társak civódni kezdtek.

A féltékenység is bele szólott a boldogságukba s azt teljesen feldulta úgy, hogy az eddig békés ház a veszekedések tanyája lett. Nap mint nap volt veszekedés, verekedés, úgy hogy az egész község arról beszélt.

A veszekedés mindig nagyobb mérveket öltött s a dühös természetű asszony nem egy ízben fenyegette a férjét azzal, hogy megöli. Hanem a férj is óvatos volt, a vadászfegyverét mindig magával hordta.

Tegnap előtt ismét heves családi jelenet játszódott le az Erdei házában.

Valami csekélység miatt heves szóváltás támadt s az asszony akkor kerekén kijelentette a férjének, hogy a gyónlővi, Erdei ennek következtében a fegyvert elvitte magával, azonban a töltény táskáját otthon hagyta.

Ezt felhasználta Mór Paula s két, két nullás sréttel töltött töltényt kivett a táskából s azt elrejtette.

Erdei Imre ezt nem vette észre.

Az utolsó összekülönbözés.

Tegnap reggel szokás szerint ismét veszekedéstől volt hangos az Erdei lakása. Mint mindig, úgy most is akadt valami dolog, amin összevesztek.

A veszekedésből verekedés lett, aminek folyamán Mór Paula lekapta a falról a löfegyvert s azzal a másik szobába menekült s mire a férje oda követte, megtöltötte azt a lopott két tölténnyel.

Erdei nem gyanított semmi rosszat sem, hiszen a töltény táskát felesége ott hagyta, utánna ment a másik szobába, hogy a fegyvert elvegye.

Amint a másik szobába benyitott, az asszony, aki az ajtónál várta, a fegyvert rá emelte és elsütötte még mielőtt Endreinek ideje lett volna elmenekülni.

A lövés jól talált, Erdei eszméletlenül bukkott a földre.

A szomszédok amint meghallották a lövést, a lövés helyére siettek s Erdeit ápolni kezdték, az asszonyt, pedig aki sirva vallotta be tettét, átadták az oda érkező csendőrségnek.

A sebesült állapota.

A súlyosan megsebesült Erdeit beszállították még tegnap a »Biharmegyei kórházba«, ahol ápolás alá vették.

Az orvosok véleménye szerint a lövés feltétlenül halálos volt, amennyiben a srétek a szívre hatoltak volna, ha nincs ott az ezüst órája, ami a szíve felé menő sréteket felfogta, azonban Erdei állapota még így is nagyon súlyos nem sok a remény az életben maradáshoz.

Tegnap estig kilencz szem sréttel sikerült a testéből kivenni, azonban még több bent van. Ezeket ma fogják kivenni.

A bűnös asszonyt tegnap vasra verve kísérté be az ügyészségre a tasádfői csendőr őrs s a vizsgáló bíró azonnal vizsgálati fogságba helyezte.

Az ezüst órát, amelynek a fedelére egészen bement három srét és az Erdei testéből

kivett kilencz szem sréttel, mint bűnjelt lefoglaltak.

Erdeit mind ez ideig nem lehetett kihallgatni, mert eszméletlenül fekszik.

Tájékoztató az 1898—99. iskolai évre a nagyváradai „Felső Kereskedelmi“ iskolánál.

Megjelent a nagyváradai Felső Kereskedelmi iskola értesítője, melynek legérdekesebb része az új szervezet leírása, melyet egész terjedelmében adunk.

A tanári kar oly erőből van összeállítva, milyennel a budapestin kívül egy hasonló iskola sem dicsekedhetik, mi a legszebb eredményre jogosít bennünket.

Hisszük, hogy a vallás oktatás, melynek össze-visszasága igen meglátszott idáig az intézet fegyelmén, kellő méltatásban fog részesülni.

Nem a hittanár fizetésére gondolunk, midőn a hitoktatás rendezését említjük, hanem a helyes óra beosztásra.

A hitoktatói fizetés különben, mit némi rezignációs allűrökkel említ fel az értesítő, mondván, hogy a »költség nem csekély, mert 6 felekezethez tartozó ifjak látogatják az intézetet«, nem oly óriás összeg Három osztály tanításáért összesen 50 frt kapott a hitoktató, mi 6 felekezetről is mindössze 300 frt.

De ha ez bármi befolyással bírna a hitoktatás rendezésére, legalább katolikusok részéről akadályt nem fog képezni.

Az értesítő különben az intézetről így referál:

Nagyváradai és biharmegyei kereskedők, gazdálkodók, gyárosok és nagyiparosokból még 1869. évben társulat alakult »Nagyváradai Kereskedelmi Csarnok« név alatt s alapszabályaiban többek között egyik célul tűzte ki magának: kereskedelmi középiskolát alapítani, esetleg már létezőt átvenni.

E cél eléréndő, a Propper N. János ur által 1888-ban szervezett kereskedelmi középiskolát tőle átvenni többször megkísérlette, de sikertelenül; igyekezett tehát mindennek előtt e szakiskolának állandó otthont szerezni s e célból 1894. évben közel százezer forint költséggel, díszes, egyemeletes palotát emeltetett.

A folyó évben végre sikerült a társulatnak a Propper féle felső kereskedelmi iskola tulajdonját megszerezni, a miben különösen a társulat elnöke Reismann Mór és egyik alelnöke dr. Hoványi Géza uraknak elvülhetlen érdemei vannak.

A társulat az iskola butorzatának, taneszközeinek és összes felszerelési és gyűjteményeinek tulajdonjogilag leendő átvételére nézve is megegyezett Propper N. János urral s ekként páratlan berendezésű iskolát nyithat meg már a következő 1898—99-iki tanév elején: f. é. szeptember 1-én.

Felügyelő bizottságok.

A »Nagyváradai Kereskedelmi Csarnok« választmánya a felső kereskedelmi iskola felügyeletét illetőleg külön választotta a tanulmányi felügyeletet az adminisztrációtól.

A tanulmányi felügyeletet illetőleg elfogadta az eddigi helyzetét, mely szerint azon hatóságok, melyek ez iskolát évi segélyben részesíteni szokták, a tanulmányi felügyelő bizottságba 2—2 tagot és az iskola fentartó társulat 3 tagot küldjenek ki. Ezen megállapodás szerint:

1. Az iskolát szervező és adminisztráló bizottság tagjai következők:

Elnök: Dr. Hoványi Géza, a »Kereskedelmi Csarnok« alelnöke, a »Nagyváradai Takarékpénztár Részvénytársaság« vezérigazgatója.

Andrényi Lajos, nagy kereskedő.

Aufrecht Mór, malomtulajdonos.

Farkas Izidor, kir. törvényszéki kereskedelmi ülnök nagykereskedő.

Fleischhacker Gyula, a »Biharmegyei Takarékpénztár« vezérigazgatója.

Füchsl Mór, bornagykereskedő.

Huzella Gyula, kir. keresk. tanácsos, nagykereskedő.

Lévay Zsigmond, az »Áruraktár« igazgatója.

Markbreit Sándor, terménynagykereskedő.

Moess Károly, az »Osztrák-Magyar Bank« nagyváradai fiókjának főnöke.

Ifj. Moskovits Mór, kir. törvényszéki kereskedelmi ülnök, szeszgyáros és malomtulajdonos.

Ternyei Antal, a »Gazdasági és Iparbank« vezérigazgatója.

Ullmann Izidor, nagykereskedő.

E bizottság jegyzője: Winkler Lajos, polg. isk. tanár.

2. A tanulmányi felügyelő bizottság tagjai következők:

Széchenyi Jenő, apátkanonok, Biharvármegye részéről, a bizottság elnöke.

Dr. Molnár Imre, kir. jogakadémiai tanár, Nagyvárad város kiküldötte, a bizottság elnöke.

Janky József, a kereskedelmi és iparkamara elnöke, a kamara képviselőjében.

Dr. Hoványi Gyula, kir. jogakadémiai tanár, Nagyvárad város részéről.

Hegyesi Márton, köz- és váltóügyvéd, Biharvármegye kiküldötte.

Laszky Ármin a »Szabadság« politikai napilap kiadótulajdonos, könyv- és papirkereskedő, a kereskedelmi és iparkamara részéről.

A fentartó társulat kiküldöttjei:

Kunz Gusztáv, a Kereskedelmi Csarnok alelnöke, a »Kunz József és Társa« nagykereskedő ház főnöke.

Erber Imre, nagykereskedő.

Wachsmann Albert, dorguista.

E bizottság előadója és jegyzője a tanintézet igazgatója: Vidovich Bonaventura.

Tanári kar:

A tanártestület a szervező bizottság által a következő tanárokból lett összeállítva:

Igazgató:

Vidovich Bonaventura, állami főreáliskolai nyugalmazott igazgató, előadja a természettant és a politikai számtant.

Tanárok:

1. Báthory Ferencz, rendes tanár, előadja a német és francia nyelvet.

2. Bihari Ferencz, tanítja a szépírást.

3. Ferenczy Lajos, rendes tanár, előadja a magyar nyelvet s irodalmat és a történelmet.

4. Dr. Gerő Sándor, az összes gyógytudomány tudora, tanítja az egészségtant.

5. Guttmann Zsigmond, képesített polgári s kereskedelmi iskolai tanár, tanítja a könyvitelant.

6. Dr. Hoványi Gyula, kir. jogakadémiai tanár, előadja a közgazdasági ismereteket.

7. Koltmann János, rendes tanár, előadja a kereskedelmi számtant és az irodai munkálatokat.

8. Kun Gyula, rendes tanár, tanítja a földrajzot vegytant áruismét.

9. Dr. Márkus László, ügyvéd, előadja a jogi ismereteket.

10. Potássy János, kir. állami főreáliskolai tanár, tanítja a vegytant s áruismét és a gyorsírást.

11. Váradai Mór, ügyvéd, a Kereskedelmi Csarnok jogtanácsosa, előadja a kereskedelmi ismereteket és a kereskedelmi levelezést.

Tájékoztató az 1898—99-iki tanévről.

A nagyváradai felső kereskedelmi iskolában az 1898/9 tanév szeptember hó 1-én megkezdődik.

A pótló és javító vizsgálatok folyó évi augusztus hó 30. és 31. napjain tartatnak meg.

A beiratások szeptember hó 1., 2., 3., 4., és 5. napjain eszközöltnének.

A rendes tanítás szeptember 6-án veszi kezdetét.

A felső kereskedelmi iskola alsó osztályába oly tanulók vétetnek fel, akik a polgári iskola, reáliskola, vagy főgymnásium 4 alsó osztályát minden tárgyból (a latin nyelvtől eltekintve) nyilvánosan, vagy magán uton sikerrel végezték s erről bizonyítványt mutatnak fel.

A középső osztályba oly tanulók vétetnek fel, kik az alsó évfolyam sikeres végzését szabályszerű bizonyítvánnyal igazolják.

A felső osztályba pedig csak azon tanulók iratkozhatnak be, kik a középső osztály sikeres elvégzéséről szóló bizonyítványt mutathatnak fel.

A kik a felső kereskedelmi iskola mind a három folyamát bevégezik és az érettségi vizsgálatot sikerrel leteszik:

- jogosíthatnak egy éves önkéntességre;
- alkalmazhatnak nagyobb kereskedésekben, bankoknál, takarékpénztáraknál, biztosító intézeteknél, gyárakban stb. stb., mint más szakzerű hivatalnokok;
- megnyílnak előtűk az 1883. évi ~~visz~~viselők minősítéséről szóló I. t.-cz. értelmében mindazok a hivatalok, melyekre a főgymnásiumok vagy főrealiskolák elvégzése után nyert érettségi bizonyítvány képesít; alkalmazhatnak tehát:

- A posta szaknál: mint postafőtiszt, tiszt és gyakornoki tisztviselők;
- pénztári szakoknál mint központi állampénztár és adóhivatali tisztviselők, törvényhatósági pénztárnok ellenőr, könyvvezető, gyár-pénztárnok, államhidaknál pénztárnok és ellenőr;
- kezelési szaknál: mint dohánybevéltási felügyelő, dohányárudai, lottó-igazgatósági hivatalnok;
- zálogházaknál: mint zálogházi igazgató ellenőr, könyvelő, pénztárnok, ellenőrzési számtiszt;
- beléphetnek a magyaróvári gazdasági akadémia első, a többi hazai gazdasági tanintézet második év folyamába;
- Felvételnek a posta-táviradai és vasúti tiszti képző tanfolyamra.

Magántanulók.

Az 1895 évi augusztus hó 20-án 44001. sz. a. kelt rendelet IV. fej. 64. és következő szakaszai következőképen rendelkezik: Magántanulók, kik magán uton vagy nyilvánossági joggal nem bíró iskolában tanulnak, előleges bejelentés mellett a főigazgató által kintűzött valamelyik nyilvános iskolában bocsátatnak osztályvizsgálatra annak kimutatása mellett, hogy az évben lefolyt tanévet hol s milyen tanulmányozással töltötték. A vizsgálat idejét is a főigazgató állapítja meg.

Az alsó osztályból magánvizsgálatra bocsáthatók oly tanulók, kik a polgári vagy középiskolai 4 osztályt akár magánosan, akár nyilvánosan, — a középső osztályból pedig azok, kik az alsó osztályt akár nyilvánosan akár magán uton sikerrel elvégezték. A magántanuló személyazonossága mindenkor okmánnyal igazolandó.

Az alsó és középső osztályok magánvizsgálatai közt rendszerint egy évről kell eltelnie s a középső osztályból sikeresen letett vizsgálat után szintén csak egy további év lefolyása után bocsátható az illető tanuló a tanév végén érettségi vizsgálatra. Ezen időközök megrövidítése az illető tanári karnak s a főigazgatónak ajánlatára csakis vallás- és közoktatási m. kir. miniszter ur engedélyével lehetséges; azonban ily esetben is úgy az alsó, mint középső osztályból a vizsgálat külön-külön teendő le, ha ezek összehívását vallás-közoktatási miniszter ur külön meg nem engedte.

A magán-tanulók osztályvizsgálatai rendszerint a főigazgató elnöke alatt tartandók meg. A vizsgáló bizottság tagjai a főigazgató (v. rendkívüli esetben annak helyettese) az iskola igazgatója s azon osztályok tanárai, a melyből a tanuló magánvizsgálatot tesz. A vizsgálat a rendes tantárgyakra kiterjed és írásbeli és szóbeli, mely akként tartandó, hogy a tanuló az osztály összes tananyagában való jártassága kellően kitűnjék.

Az alsó és középső osztályok magánvizsgálatai díja a felvételi és tandíjon felül, — a nagyváradi felső kereskedelmi iskolán 40 forint.

Magántanulók az érettségi vizsgálat alkalmával a felső osztály után járó tandíjat is tartoznak megfizetni.

Magántanulók kérvényei a tanintézet igazgatójánál nyújtandók be.

Tandíj.

A tandíj az alsó évfolyamra 80 frt o. é., a középső osztályban 100 frt o. é., és a felső osztályban 120 frt o. é.

Azon tanulók, kik a Propper-féle felső kereskedelmi iskolában az alsó osztályt végezték:

a felső osztályban csak 100 frt o. é. tandíjat fizetnek.

A tandíj két egyenlő részletben és pedig fele részben a beiratáskor, fele részben pedig február hó első hetében fizetendő.

Beiratáskor fizet minden tanuló beiratási díj címén 5 frt o. é.

Magántanulók ezenkívül nemcsak minden egyes osztály tandíját, hanem minden vizsgáért 40 frt magánvizsgálati díjat is kötelesek fizetni és pedig a beiratáskor, illetve az engedély meghirdetése vagy kézbesítésekor.

A bejegyzett növendékekért az egész évi tandíj fizetése kötelező még évközben való kilépése esetén is.

Befizetett tandíjak a tanulók kimaradása, kizáratása, vagy vizsgálatra meg nem jelenése esetén sem fizettetnek vissza. Az iskolai szabályok ezen rendelkezései a magántanulókra nézve is érvényesek.

Internátus.

A »Kereskedelmi Csarnok« egyelőre nem tart fenn internátust, de az intézet igazgatósága gondoskodik vidéki szülők gyermekeinek tisztességes családnál való elhelyezéséről.

SZINHÁZ.

Trilby.

Csodálatos felfogás uralkodik néhány nap óta a mi boldogtalan bódénkban.

Nem lehet tudni, vajjon a balsors és hanyatlás átkos szele ütötte-e meg az eddig átlagosan oly jó sikerrel működött társulatot, vagy még helyesebben az intézősége, de határozottan tény, hogy nagymérvű kukoriczázások történnek nap, mint nap, körülbelül egy hét óta.

Voltak az idejéig borus hetei meg napjai, voltak olyan esték, hogy igazán muszájból kezdtek meg fél 8-kor az előadást, de muszájból is csinálták végig az előadást; hanem ez a most lefolyt hét tul tesz a legösszintébb ugorka-szezon gyötrelmein is.

Napirenden volt a műsor változás. Ez utóvégre is megtörténhet egyszer, kétszer, hanem hogy lerántsák a műsorról nap, mint nap a hirdetett jó darabokat és csodálatosan következetes berekedések révén gyász-előadásokat rendezzenek helyette, nos, ez sok is a jóból.

Négy napon keresztül csak hallgattunk; mert hát ilyen bubánatos dekadenciáról nem lehet az első alkalomból kifolyólag elítélő bírálatot mondani.

Am a színházi hét lezajlott s mikor olyan előadással koronázódott be, mint a tegnapi, nos ekkor beáll nálunk is az elszontyolódás és summában írjuk meg, hogy a kolozsvári országos nemzeti színház napok óta kongó mód üres házak előtt rendez oly előadásokat, amelyek farsangi tréfának is tulzottak.

Ime a tegnapi *Trilby* előadás.

A *Trilby* tudvalevőleg kassza darabja volt a múlt évben itt működött színtársulatnak; még pedig a kanikula derekán.

Keszler Ede és *P. Szép* Olga országos nevet szereztek éppen ezen darab és az ebben produkált alakítások révén.

Most is, az idejéig szezonban két alkalommal láttuk, nagyon is jó szereposztással és nagyon is fényes előadásban *Trilbyt*, amely darabnak minden csinyját-binját úgy ismeri már a nagyváradi színház-járó közönség, mint, nos igen mint a *Goldstein Számit*. Sokszor láthatta kitűnő előadásban pedig.

De tán soha többé nem látja oly kritikán alóli szereposztással és oly gyatra összelőadásban, mint tegnap.

E. Kovács Gyulát nincs mit kritizálnunk. Óriási tévedést csupán abban találunk, hogy ily, teljesen nem az ő egyéniségének való sze-

repet megkísérlet Feayvesi után eljátszani. Amiben egyéni akart lenni, éppen abban tévesztette meg legjobban a természetességet. Alapjában elhibázottnak tartjuk felfogását, de végtelenül hibásnak azt, hogy rögtönzött sokszor és szenikailag meg nem engedett jeleneteket csinált. Ugy véljük, hogy meghalási jelenetében — mint sok egyéb helyen is — eltévesztette a helyes hangot és a drámai hatás határát túllépve, beleesett a komikus-ba.

Turchányi O. csak oly bevégezt tükélyü alakítást nyújtott tegnap is, mint az első *Trilby*-jében. Határozottan javára írjuk azonkívül, hogy nem zökkentették ki pompás játékból egy percre sem partnereinek galádul komikus tulajdonságai.

Egyébként pedig tükéletesen felforgatott szereposztást és oly sorsjátékot láttunk, amelyre nincs kritika!

A kongó ház határozottan meg volt lepetve.

Kajászó szent Péterre hivatkozva, idéztük az ottani »Pártonküvli Szakközönyt«:

»Kérjük az intézősége, ne nézze ölbe sülyesztett kezekkel, hogy vidéki színészetünk a nemzeti kultúra örök kárára tönkre sekályesedjék.

Szinköri hírek. Holnap hétfőn Nagy-Boldogasszony napján Szökött katoná, Szigligetinek most is népszerű darabja kerül színre és pedig nagyon gondos kiosztásban. A főszerepeket: Kissné, Laczkó A. Turchányi Olga, Follinus, Leővey, Kassai, E. Kovács, Szentgyörgyi és Váradi játsszák. Kedden a szombat-ról lemaradt Szép Galathea és Pry Pál megházasodott megy a már ismertett szereposztással.

Szerdán a király születésnapjának előestéjén diszeldadást rendez az igazgatóság, a melyen Mátyásdiák előadása mellett E. Kovács Gyulának »Éljen a király!« alkalmi ódájával ünnepel egy szép néma képlet kíséretében, mely a király által Budapesten fölállítandó tiz szobrot ábrázolja.

Heti műsor.

Hétfő: Szökött katona.

Kedd: Szép Galathea.

Pry Pál megházasodott.

Szerda: Éljen a király!

Mátyásdiák. (Diszeldadás).

Csütörtök: Niobe.

Péntek: 1848. (Elsőször).

Szombat: 1848.

Vasárnap: d. u. Ripacsos Pista dolmánya.

este: 1848.

IRODALOM.

— **Stella könyve.** Rövid idő múltán elhagyja a sajtót *Stella* könyve. 13 novellát tartalmaz ez a könyv. Azokat a novellákat, a melyeket a nagyközönség úgy is eléggé ismer lapunk tárczahasábjáról. A gyöngéden érző, éles szemű és mély lélekiismeretre valló kedves harmonikus dolgokat nincs mit különösen ajánlgatnunk olvasóinknak. Leadjuk e helyett ismételtelen az előfizetési felhívást, mely így hangzik:

Nagyérdemű közönség!

A fin de siècle nőinek reputációja érdekében szólalok fel, a midőn Önökhöz fordulok jelen kéresemmel. Van nekem u. i. egy jó barátom, ki az egész női nemet babonásnak tartja s azt mondja, hogy »13 elbeszélés« cím alatt, a helybeli lapokban is megjelent és könyv alakbá szedett tárczáim kiadása a könyv címe és az elbeszélések száma miatt nem fog sikerülni.

Mutassa meg a n. é. közönség, miszerint említett barátomnak nincs igaza; nem mi vagyunk babonások, hanem ő és fizessen elő minél tömegesebben szerény kis munkámra, melyet 2 korona ellenében kaphat meg.

Előfizetési pénzek a Szent-László nyom-

dába küldendők, vidéki előfizetők 30 fillér előleges beküldése mellett portómentesen kapják, gyűjtőknek 10 előfizető után egy tiszteletpéldányt küldök.

Azon reményben, hogy a nagyváradi közönség az én jó barátom megegyezésére mindent el fog követni, hogy munkámból még 13 darab se maradjon meg, vagyok

Nagyváradon, 1898. július hóban és azután is

hálás hívük

Stella.

(Szöke Berta.)

EGYESÜLETEK.

A Hirsch-egylet rendkívüli közgyűlése. Ma tartja a »Báró Hirsch Mór« jótékonyági és önszegélyző egyesület délután 4 órakor a »Zöldfa« szálloda kistermében rendkívüli közgyűlést. Rákos Vil. os. titkár. Tárgy: A végrehajtó bizottság kiegészítése 1898. év végéig. Megjegyzés: Szavazati joggal csak azon tagok élhetnek, a kik az alapszabályok 44. és 52. §§ értelmében tagsági járulékaikat teljesen kiegyenlítették.

REGÉNY-CSARNOK.

AZ UTOLSÓ PRÓBA.

Németből: GUSZTAV.

10.

Már sötétedni kezdett, csend volt mindenütt. Hirtelen kutya ugatás hallatszott, hirtelen Dynecourt kutyaírték be az elmesi parkba. Gazdájuk lassan, majdnem vonakodva ment utánuk. Nehány pillanat múlva barátságosan ugráltak a magasba egy nyulánk alakra, a ki gondolkodva támaszkodott a karfához.

A fiatal ember is észrevette, közeledett. Hogy fogadja majd Georgie az ő magyarázatait, bocsánat kérését, az a kedves, édes szenvedélyes gyermek. Szíve erősen dobogott, kivált mikor Georgie hidegen nyújtá kezét.

— Jó estét! — szólt; szeme veres volt, fejét lehajtotta.

— Jó estét, — felelt Dary izgatottan, aztán mindketten elhallgattak. Sok idő után végre a fiatal ember törte meg a csendet.

— Eljöttem, hogy tudakozdjam, hogy mulattál kedden? — szólt bizonytalanul.

— Minő kegyes vagy? — felelt a leány gunyosan. — Köszönöm nagyon jól. Csak egész nap fájt a fejem. A fájdalom a szememnek is nagyon ártott, rosszul voltam.

— Látszik! — szólt Dary barátságosan. — Aztán használtál valami orvosságot?

— Használtam, de nem ért semmit, — felelt Georgie panaszosan.

— Próbáld meg a cologne-ivizet — tanácsolta a fiatal ember, de csak azért, mivel mást most nem tudott mondani, Farina Johanna Máriában maga sem bízott.

— Tegnap az utolsó cseppig felhasználtam, már nincs semmi belőle.

— Hozok én rögtön — mindjárt itt leszek és...

— Hagyd, kérlek, ne fáraszd magad. Ne menj, úgy sem kellene.

— De mégis! De ha nem kell, akkor nem megyek. De zavarni sem akarok tovább, jó estét.

— Olyan sietős a dolgod Graugeban? — kérde a leány gúnyosan vállát vonogatva.

— Nem oda megyek Georgie. Ds miért beszélés így?

— Azon csudálkozom magam is, hogy még beszélés is veled — felelt Georgie megvetően.

— Azon én csudálkozom — szólt Dary nyugodtan — a főfájástól nem jó sokat beszélni. Bocsáss meg, hogy zavartalak. Mégegyszer jó estét!

»Adieu« — felelte a leány csendesen.

»Adieu? Ezzel bocsátsz el?« — kérde Dary keserűen, miközben kezét nyújtá, a leány megfogá, keze hideg volt; a fiatal ember kissé megszorítá és figyelmesen nézett Georgie arcára.

— Legalább kísérsz el a kapuig! — kérte végül panasos hangon, de bizony abból a szomorúság és keserűség is kiért.

Georgie nem felelt, kezét nem vonta vissza, úgy mentek a park bejáratáig. Mikor ide értek, Georgie sirni kezdett.

— Georgie! Georgie! mi ez? — kiáltott Dary megijedve.

A leány befedte kezével arcát.

Az az utálatos, kiálthatatlan Biount Florenze — tört ki belőle — óh milyen boldogtalanná tett! De hiszen az természetes, nem lehet rajta csudálkoznom, hogy te jobban szereted, mint engem; az olyan kedves, érdekes, míg én... én olyan utálatos, jelentéktelen vagyok és még hozzá olyan... fiatal!

— Georgie hagyj el!
— Nem bántalak én téged, de most csak, miért nem mondtad meg nekem a multkor az igazat, mikor kérdeztem tőled, hogy melikőnk szebb, kedvesebb neked?

— Édesem! Angyalom! — kiáltott Dynecourt a kis boldogtalan karjai közé zárva — hogy lehetsz olyan kis csacsi! Hát nem tudod, hogy egész szívem a tied? Mi közben nekem Blaunt Florenzhez? Nem is szabad hozzád hasonlítanom!

— Tehát nem igaz? Bizonyosan tudod? — kérdezte Georgie boldogan. — Hát akkor hogy tudtál vélem úgy bánni? egész este mellette ültél, veled beszélgettél, szemébe néztél, olyan utálatosan viselkedtél!

— Had világosítsalak fel, — szólt a fiatal ember bánatosan — és azután mindent elbeszél a szerencsétlen félreértett próbáról, elmondta féltékenykedését, kétségbeesését, hogy fedezte fel tévedését és ma este azért jött el, hogy bocsánatot kérjen, a miben az ő hidegsége gátolta meg.

— Oh milyen boldog vagyok? — szólt Georgie megkönnyebbülve, miután nagyot sóhajtott. Azután átölelte Dary nyakát, fejét vállára hajtá.

— Talán azért is kellett így történni, — suttogta, — mert eddig nem tudtam, hogy mennyire szeretlek. Most már tudom!

— Honnan tudod Georgie?
— Emlékezel még? Emlékezel még arra, mikor nekem a szerelemről beszéltél. Akkor még nem hittem neked, most már mindent hiszek. Most már azt szeretném, ha mindég velem volnál — kissé elpirult, megzavarodott — és nagyon féltékeny volnék, ha mást jobban szeretnél nálam és... eltűnt a mosoly ajkáról, szemei könnybe lábadtak, — ha te meghalnál, én is meghalnék, nem tudnék nélküled élni egy perczig sem

— Én egyetlenem! Édesem! — felelt Dynecourt lassan, gyöngéden, miközben Gerogiet keblére zárta, hogy tőle soha senki el ne szakítsa. (Vége.)

TAVIRATOK.

Bánffy báró Ischlben.

Budapest, aug. 13. (Saját tud. táv.) Ischlből távirják: B á n f f y Dezső báró miniszterelnök ma reggel 8 órakor ide érkezett és délelőtt 11 órakor Ő Felsége kihallgatáson fogadta, amelyen mint a félhivatalos Bud. Tud. jelenti, B á n f f y előterjesztéseket tett a kiegyezési javaslatok véglegesítéséről, vagyis a vám és kereskedelmi szerződés megkötésével kapcsolatos összes kérdésekről. A kihallgatás 1 óránál tovább tartott. Délután fél 3 órakor Ő Felségénél családi ebéd volt, amelyen B á n f f y báró és T h u n gróf miniszterelnökök is részt vettek.

Lesz-e kormányválság?

Budapest, aug. 13. (Saj. tudós. táv.) Holnap, vasárnap fog eldőlni, hogy beadja-e a magyar kormány lemondását. Bánffy báró és az osztrák miniszterelnök együttesen jelennek meg kihallgatáson a király előtt, mely után minisztertanács lesz Ő Felsége elnökletével és itt dönteni fognak véglegesen.

Miklós csár utja.

Budapest, aug. 13. (Saj. tudós. táv.) Konstantinápolyból sürgönyzik: A »Stan-

dard« császári yacht, amely tegnap ide érkezett, vasárnap Sebastopolba indul, ahonnan Miklós csár a yachton Yalta-ba megy.

Golubovszky nem mond le.

Budapest, aug. 13. (Saj. tudós. táv.) A »Pol. Cor.« hivatalosan megegyezik a külügyminiszterrel szóló azon híreszteléseket, hogy beakarja adni lemondását.

Aggasztó hír a pápáról.

Budapest, aug. 13. (Saj. tudós. táv.) Mint Rómából sürgönyzik, Ő Szentsége Leo pápa állapota nagyon rosszra fordult. A Szent atya nem tud járni, nem végez semmiféle ügyet. A nagy beteg minden dolgát R a m p o l l e végzi.

Hivatalos ezáfolat.

Budapest, aug. 13. (Saj. tudós. táv.) Rómából sürgönyzik: A Stefani-ügynökség jelenti Szt.-Pétervárról: Hivatalosan megegyezik azt a hírt, amely szerint Menelikkal megállapodás jött volna létre, amelynek értelmében Oroszország megkapná Raheitát.

Az aradi dalárünnepély.

Arad, augusztus 13. (Saj. tud. táv.) Az itt lefolyt dalárünnepély, — melyben részt vett Arad egész intelligenciája — fényesen sikerült.

A porta legujabb körlevele.

Budapest, aug. 13. (Saj. tudós. táv.) Konstantinápolyból jelentik: A porta körlevelet intézett londoni, párisi és szentpétervári nagyköveteihez Kréta dolgában.

Perzsa zavargások.

Budapest, aug. 13. (Saj. tudós. táv.) A »Times« jelenti Teheránból e hó 12-éről: Tebrizben a bazárok még mindig zárva vannak. Az orosz konzulátus előtt zajongó tömeg gyűlt össze, amely nagy lármával kenyeret követelt.

A kelet-ázsiai kérdés.

Budapest, aug. 13. (Saj. tudós. táv.) Londonból sürgönyzik: A »Times«-nek jelenti New-Yorkból: Több előkelő lap kijelenti, hogy az angol »nyitott ajtó« politikája egyuttal Amerika politikája is és a két nép között való érdekközösségen alapszik. A kínai helyzet sürgős okot ad Amerikának, hogy szilárdan megvethesse a lábát a Filippi-szigeteken, mint működési alapon.

Elfogadott költségvetés.

Budapest, aug. 13. (Saj. tudós. táv.) Belgrádi jelentések szerint a skupstinában egyhangulag elfogadott 1899 évre szóló költségvetés 68,819.568 dinnár kiadást mutat ki a 68,824.500 dinár bevétellel szemben.

A new-yorki tőzsdéről.

Budapest, aug. 13. (Saj. tudós. táv.) New-Yorkból távirják: A részvénytőzsdén nyugodtan indult, további folyamán lanyhult és szilárdan zárult. Részvényforgalom 429.000 darab.

Az abuenos-airesi kongresszus.

Budapest, aug. 13. (Saj. tudós. táv.)
 Londonból írják: A »Times«-nek jelentik Buenos-Airesből tegnapi kelettel: A kongresszus a következő időszakra, amely f. é. okt. 12-én kezdődik, Julis Roca tábornokot elnökké, Auirno Costa drt alelnökké kiáltotta ki.

KÖZGAZDASÁG.

A munkaidő. Érdekes statisztikai adatokat bocsátott közre a svájci munkásügyi hivatal, mely országokint a munkaidőt tünteti fel. Eszerint a férfiak dolgoznak:

Észak-Amerikában	8 órá
Ausztráliában	9-10 >
Kelet-Indiában	11 >
Németországban	9-10 >
Angolországban	8 >
Belgiumban (nincs meghatározva)	
Franciaországban	10 >
Ausztria-Magyarországban	11 >
Oroszországban	11 1/2 <
Svájcban	10 >

Látható ebből, hogy legrövidebb a munkaidő Észak-Amerikában és Angolországban, leghosszabb Oroszországban, Ausztria-Magyarországban és Kelet-Indiában. Körülbelül arra a következtetésre juthatunk, hogy a munkaidő tartama szerves összefüggésben van a munkávédelem mérvével. A munkaidő szabályozása is részét képezvén a munkávédelemnek, a munkaidő rövidege tekintetében is előljár Észak-Amerika és Angolország, mint olyan országok, hol a munkás-osztályok gondoskodás tárgyát képezik a törvényhozásnak. Az egyes országok munkás-osztályainak anyagi helyzetét a fennebbi statisztikai adatok természetesen nem tüntetik fel; ezt csak úgy számíthatnók ki, ha tudnók az egy órai munkaidőre eső munkabér-átlagot.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, augusztus 13

Buza őszre	8 21
Buza tavaszra	8 24
Uj tengeri	4 15
Tengeri augusztusra	4 88
Rozs őszre	6 50
Zab őszre	5 87

Értéktőzsde.

Az irányzat szilárd.

Budapest, augusztus 13.

Salgótarjáni	632.—
Wegon-kölesön	244.—
Villamos vasut	257.—
Osztrák hitel	362.90
Magyar hitel	396.50
Allamvasut	361.90
Déli vasut	78.—
Rimamurányi	253.50
Magyar jelzalog	207.—
Magyar leszámítoló	262.50
Iparbank	104 25
Budapest közuti	390 50
Kereskedelmi	1435.87

Bécs, augusztus 13.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	362 75
Magyar hitel	396 75
Allamvasut	361 75
Birodalmi márka	58 85

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. augusztus 13-án

Magyar aranyjárdék 4%	120.75
Magyar koronajárdék	98.75
Magyar vasuti kölesön aranyban 4/10%	119.25
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2/10%	100.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	100 60
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölesön	158.50
Tiszabályozói és szegedi sorsjegyek kölesön	140.—
Osztrák járadék papirban	101.50
Osztrák járadék ezüsten	101.35

Osztrák járadék aranyban	121.50
Osztrák korona járadék	101.50
1860. Osztrák államsorsjegyek	140.25
Osztrák magyar bankrészevény	910.—
Magyar hitelbankrészevény	396.—
Osztrák hitelintézeti részevény	362.25
Páris vista	361.60
Német birodalmi márka	58.80
London vista	120.—
Páris vista	47.23 1/2
20 márkás arany	11.76

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Évadbérlet 101. szám. Kisbérlet 99. szám
 Páratlan. Páratlan.

Ma vasárnap, 1898 augusztus 14-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Délután 4 órakor, fél helyárrakkal:

Quasimodo,

a notredami toronyőr.

Színmű.

Este fél 8 órakor, rendes helyárrakkal:

NÁNI.

Népszínmű 3 felvonásban. Irta: Follinusz Aurél.

Személyek:

Kreuzer Michel	Vendrei F.
Náni (gyermek)	Turchányi Olga
Szepe (gyermek)	Leövey L.
Ózv. Molnár Jánosné, koreszmárosné	K. Árpási Kata
Józi (gyermek)	Kassai K.
Bodi (gyermek)	Heltai N.
Szilárd Péter, földbirtokos	Szentgyörgyi I.
Róza, leánya	Baróti Irma
Lupi bácsi, ügyvéd	Bartos Gyula
Sándor, fia, jogász	Pataki Béla
János, pincesz	Ághy Sándor
Egy vendég	Stadler F.
Szakácsné	Fenerváriné
Szolgáló	Szabó Ilona
Mindenes	Gergely M.
Kocsis	Vank István

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, hétfőn:

SZÖKÖTT KATONA.

Népszínmű 3 felvonásban. Irta: Szigligeti E.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

KÖBÁNYAI KIRÁLY SÖRFÖZŐ

Részvény-Társaság.

Alaptőke 4,800,000 korona.

Maláta-sör.

Bajor módra készült ezen legújabb sörgyártmányunk arra van hivatva, hogy az e nemű külföldi árutak kiszorítsa.

Kellemes zamataja miatt kedvelt üdítő ital és gyógyhatásánál fogva a legelső orvosi szaktelintélyek melegen ajánlják, különösen dr. Korányi Frigyes és dr. Kéthi Károly egyetemi tanár urak tanusítják, hogy ezen sör sikeresen használhatóan bizonyult.

Ideg bajokban, vérszegénységnek, emésztési zavaroknak, gyengeségnek maláta-sörünk kétségtelenül valódi gyógyító szer.

Árak vidékre: Nagy láda: 60 kis palack 6 frt, belét 4 frt összesen 10 frt.

Kis láda: 30 kis palack 3 frt, betét 2 frt, összesen 5 frt, budapesti vasuti állomásra szállítva utánvétejjel.

Hónapokig eltartható.

A ládát és palackokért adandó 4 forint illetve 2 frt betétet, azoknak bérmentes visszadásakor visszaszolgáltatjuk.

Megrendeléseket elfogadnak: Gyári irodánk Kőbányán, városi irodánk: Budapest, VII., Kertész-utca 40. és helybeli főraktárosunk:

POPPER JÓZSEF.

251 4-20

Haszonbérleti hirdetmény.

A mélt. gróf Csáky család bihari uradalmi birtokai közül a k.-apáti község területén fekvő mintegy 1334 kat. hold szántó, kaszáló és legelőből álló gazdaság, gazdasági épületekkel együtt 1898 évi október 1-től 8 egymásután következő évre haszonbérbe kiadó s zárt ajánlati eljárás útján haszonbérbe adatik.

Az évi haszonbéri összeg minimumát az eddig fizetett 14500 frt évi bér képezi, melyen alól a birtok ki nem adatik. A haszonbérlet közelebbi feltételei alulírott uradalmi ügyésznél (Nagyvárad Fő-utca 698. sz. a.) a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Haszonbérleti szándékozók felhívotnak, hogy haszonbérleti zárt ajánlataikat, melyekben a részletes feltételek ismerete és elfogadása világosan kiteendők, 1898 évi augusztus hó 25-ik napjának d. u. 6 órájáig alulírt uradalmi ügyészhez 500 frt bánatpénz kapcsában nyujtsák be. Az uradalom fentartja magának a jogot a beérkezett ajánlatok közül belátása szerint választani.

Nagyvárad, 1898. augusztus 10-én.

Dr. Fazekas Imre,

a gróf Csáky család bihari uradalmainak ügyésze.

A Biharmegyei Takarékpénztár
 házában Kossuth Lajos-utczán

2 másodemeleti lakás,
 mely áll 2 szoba, konyha s tartozékaiból, azonnal vagy november 1-től kiadó.

3129—1898 tkv. sz.

Árverési hirdetmény.

A nváradai kir. törvényszék, mint tkvi hatóság által a nagy-szebeni földhitelintézet végrehajthatónak Diámándi Miklós tanár és Diámándi József végrehajtást szenvedők elleni 3597 frt 89 kr. tőke s járuléka iránti végrehajtási ügyében végrehajtást szenvedő tulajdonául felvett ezen tkvi hatóság területén fekvő s a nváradai 82. sz. betétben foglalt A + alatti házra a kért végrehajtási árverés az 1881: LX. t. cz. 176. §-a értelmében elrendeltetik s fogatósítására határidőül 1898. évi szeptember hó 27-ik napjának délelőtti 9 órája ezen kir. törvényszék árverelő helyiségében kintüzetik.

Kikiáltási ár 93000 frt, azonban az árverésre kintüztött ingatlan szükség esetén ezen áron alul is el fog adatni.

Venni szándékozók bánatpénzzel a kikiáltási ár 10%-át vagyis 9300 frt tartoznak készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig az első részlet az árverés napjától számított 1 hónap alatt, a második részlet ugyanazon naptól számított 3 hónap alatt, a harmadik részlet ugyanazon naptól számított 5 hónap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 5%-os kamat fizetendő.

Ezen árverés feltételei, a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóságnál és a kapitányi hivatalnál megtekinthetők.

Nagyváradai kir. tvszék mint tkvi hatóságnál 1898 évi május hó 25-én.

Olasz,

kir. tszéki bíró.

Értesítés!

Minden félreértés kikerülése végett a n. é. közönség értésére adom, hogy **Zöldfa-utca, Déry-házból üzletemet áthelyeztem s ott fiók-üzletet nem tartok** — minden ilyen híresztelések, magától értetődleg, alesnek. **Ujonnán berendezett és dusan felszerelt**

üveg, porcellán és lámpaüzletemet

május 1-től ugyancsak **Zöldfa-utczában**, a volt **Ipar-kávéház** helyiségébe **helyeztem át**. Nagy raktárt tartok és **igen jutányos árakon** árusítom minden e szakmához tartozó árukat.

A n. é. vevőközönség több éven át irántam tanusított jóindulatát továbbra is kérem

Kiváló tisztelettel

Kalmár Jakab,

214 9-10 Nagyvárad, Zöldfa-utca 29.

A felső-ausztriai jelzalog és hitel-bank és a strassburgi egyesült országos hitelbankok főképviseletése

nagy földbirtokokra kölcsönöket és **konvertálásokat** engedélyez az összegek nagyságának megfelelőleg 4—4 $\frac{1}{2}$ %-os kamatokra; nevezett főképviseletés **bérházakra** is közvetít kölcsönöket 5—5 $\frac{1}{2}$ %-os kamat és a legelőnyösebb feltételek mellett. Az ügyletek minden

előleg nyújtása nélkül a leggyorsabban bonyolítatnak le.

Folyamatban levő kölcsönügyleteknél a véglebonnyolítás előtt előleg is adatik.

Ugyanitt egy 500 holdas elsőrendű szántóföldes birtok, Nagyváradhoz közel, eladatik, A birtokmegvételhez pár ezer forint elégséges, mert arra 50.000 forintig 4%-os kölcsön azonnal kapható. 213 6-10

Breitner József,

az ingatlan-hitel és jelzalog-forgalmi iroda tulajdonosa

NAGYVÁRAD, Pável-utca 376. szám.

Nincs többé lábfájás

sem tynkszem, sem izzadás láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem fagyos láb, sem lbégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest talpbéléssel látja el. Párja egyszerű 60 kr. kettős vastagságu 1 frt 20 kr. Az Asbest talpbetét kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállított. Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése és külön 10 kr. frankó. Felvilágosítások és prospektusok, köszönetnyilvánítások ingyen. Visszonteladóknek megfelelő árengedmény.

Általános Asbetáru gyár betét-társaság. Budapest, VI., Sziv-u. 18. Egyedül elárúsító raktár Nagyváradon: Eigner Éde.

186 18-50

PORJESZ HERMAN

butor gyári raktára

NAGYVÁRADON, Zöldfa-utca, 34. szám.

Elegáns asztalos- és kárpitos butorok, háló-, ebédlő-, uri-szoba, szalon-berendezések, vas-, réz és hajlitott fabutorok rendkívüli nagy választékban, minden modern styl szerint.

Kivánatra képes árjegyzék bérmentve.

Pontos kiszolgálás!

207 9-10

Coulans eljárás!

Kárpitos és díszítési műhelyek.

Fényezett és matt butorok.

Nagyvárad-Szóllósi Gőz-Sörgyár

Pecze-Szóllós (Nagyvárad mellett.)

Van szerencsénk a n. é. fogyasztó közönségnek a főzdeinkben készült **kitünő minőségű** erősen főzött és megfelelőleg érlelt

László- és Márcziusi sört

ajánlani.

Tekintve, hogy az ősz folyamában tetemes költséggel nagyszabású és kitünő rendszerű **uj ászok** és **jégpinczét építettünk**, azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy minden tekintetben kifogástalan, kitünő termékünkkel a legmesszebbmenő igényeket is kielégíthetjük.

Megrendeléseket **ugy hordók**, mint 50 palaczkot tartalmazó ládákban közvetlen gyártelepünkön **Pecze-Szóllósön (Nagyvárad mellett)** avagy **városi irodánkban Nagyváradon** fogadunk el.

Nagyvárad-városi vevőinknek a sört saját fogatunkon házhoz szállítjuk.

Árjegyzékkel kivánatra készséggel és bérmentve szolgálunk.

Kérve a n. é. közönségnek további szives pártfogását, maradunk szolgálatára készen

kiváló tisztelettel **Nagyvárad-Szóllósi Gőz-Sörgyár.**

212 9-10